

APSTIPRINU
Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes
vadītājs
J. Dambis
03.07.2023.

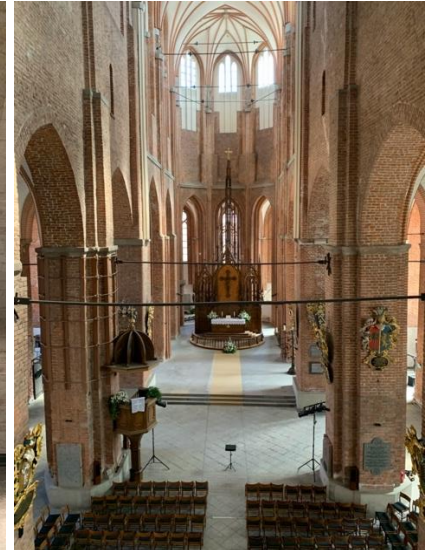
Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes 2022. gada publiskais pārskats

Rīgā 2023

Saturs

Iestādes vadītāja priekšvārds	4
1. Pamatinformācija	5
1.1. Iestādes juridiskais statuss	5
1.2. Funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga	5
1.3. Iestādes darbības virzieni un mērķi, kā arī īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas)	6
1.4. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā	7
1.5. Padofībā esošās iestādes	8
2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	8
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	8
2.2. Informācija par pārskata gadā īstenotajiem prioritārajiem pasākumiem un papildu finansējumu	9
2.3. Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai	10
2.4. Iestādes veiktie un pasūtītie pētījumi	11
2.5. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu rezultāti un līdzekļu izlietojums	11
2.6. Būtiskākie pakalpojumi	11
2.7. Stratēģijas ieviešanas novērtējums un sasniedzamo rezultātu izpildes analīze	13
2.8. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai	19
3. Personāls	20
3.1. Amata vietu skaits un faktiskais vidējo darbinieku, ierēdņu un citu nodarbināto skaits pārskata gadā	20
3.2. Personāla izglītība	20
3.3. Eksperta līmeņa speciālistu kompetence dažādās kultūras mantojuma jomās (jautājumos)	20
3.4. Personāla mainība	21
3.5. Skaits sadalījumā pa vecuma un dzimuma grupām	21
4. Komunikācija ar sabiedrību	21
5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi	22
5.1. Iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti	22
5.2. Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi	22
5.3. Uzsāktie sadarbības projekti, kuri tiks turpināti	22
5.4. Nākamā gada plānotie sadarbības projekti	23
5.5. Iestādes finanšu saistības	23

Iestādes vadītāja priekšvārds

Mēs dzīvojam skaistā zemē, savā valstī, vietā, kurai ir pagātne, sava identitāte un kur vienmēr ir bijusi ticība labākai nākotnei. Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes darbs ir ļoti svarīgs, no tā kvalitātes un iesaistīto kompetences ir atkarīga visas Latvijas kultūrvēsturiskā vide, unikālu vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm. 2022. gads kultūras pieminekļu aizsardzības darbā ir bijis ļoti sarežģīts, papildīts ar izaicinājumiem, taču arī pārliedzinoši produktīvs. Covid-19 pandēmija, Krievijas uzsāktais karš pret Ukrainu Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes darbā atnesa vēl nebijušus pārsteigumus. Ierobežojumi, dzīves dārdzība, darba apjoma pieaugums saspringtā situācijā mūsu kolektīvā radīja pārbaudījumu ikvienam. Lai izpildītu pieaugušo darba apjomu, kā arī īstenotu normatīvajos aktos noteiktos nozares pārkārtojumus, Nacionālajā kultūras mantojuma pārvaldē bija nepieciešams veikt strukturālas pārmaiņas, kuras iestādes kolektīvā tika atzītas par labāko risinājumu. Tika ieviests plašāks funkciju deleģējums. Laikmeta un apstākļu diktēto stresu iestādes komanda izturēja, uzdoto paveica, kā arī atsaucās papildu darbiem, piemēram, iesaistīties okupācijas režīma pieminekļu apzināšanā un izvērtēšanā. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde 2022. gadā ir centusies vēl vairāk attīstīt profesionālo kompetenci un atdevi. Gada galvenā prioritāte bija atbildība par nākotni, kas sevī ietver ilgtspējību un dzīves kvalitāti.

Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes nozīmīgākie darbi:

- kultūras pieminekļu aizsardzības sistēmas būtiska pārkaršana;
- pilnībā pārskatīts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts, katrs objekts apsekots, precizēti dati, notikusi katra objekta daudzpakāpju vērtēšana, radīti jauni principi. Kopējais objektu skaits 8 935. Neviena objekta vērtējums nav apstrīdēts, kas liecina par ieguldīto darba apjomu un kvalitāti;
- pabeigta jaunas kultūras pieminekļu aizsardzības informācijas sistēmas izveide;
- veiksmīgāk un kvalitatīvāk aizsargāts un uzraudzīts kultūras pieminekļu stāvoklis visā Latvijā;
- kvalitatīvi izvērtēta kultūras pieminekļu atjaunošana, pārveidošana un būvniecības dokumentācija (tikai 2022. gadā vien izvērtētas 5 126 būvniecības ieceres), savukārt apstrīdēto jautājumus skaits nesasniedz pat 0,5%, kas liecina par pieņemto lēmumu kvalitāti;
- palielinājies iestādes sniegto konsultāciju skaits un kvalitāte;
- precizēta kultūras pieminekļu ģeotelpiskā informācija 69,8% apjomā.

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, neskatoties uz salīdzinoši zemo atalgojumu, koncentrē kompetentākos speciālistus kultūras pieminekļu aizsardzībā. Par to liecina darbinieku izglītība, iegūtā pieredze un prasmes, arvien pieaugošais izpildītā darba apjoms, tā kvalitāte, ļoti zems apstrīdēto jautājumu skaits, kā arī virkne citu rādītāju. Vissarežģītākā problēma darbotiespējīga kolektīva noturēšanā ir bijusi zemā darba samaksa, kas nav atbilstoša izpildāmā darba apjomam un atbildības pakāpei.

Kultūras mantojuma nozare virza sarunu par vērtībām un dzīves kvalitāti. Nekas nestāv uz vietas un, laikam ejot, mainās viss ap mums un mēs pašī! Vērtību aizsardzībā nekad nav garlaicīgi, vienmēr ir jauni pārsteigumi, atklājumi, steidzami risināmas prioritātes, kas ikdienas darbā ienes nemifīgas korekcijas. Mantojuma sistēmai jābūt elastīgai, spējīgai reaģēt uz notiekošo, bet ar tālu skatījumu nākotnē.

Juris Dambis

Dr. Arch., Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītājs

1. Pamatinformācija

1.1. Iestādes juridiskais statuss

Valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets, un to realizē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (turpmāk – Pārvalde).¹

Pārvalde² ir Kultūras ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku kultūras pieminekļu aizsardzības jomā.³

1.2. Funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga

Lai nodrošinātu kultūras mantojuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, Pārvaldei noteiktas šādas funkcijas:

- **īstenot valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā;**
- **pārzināt kultūras pieminekļus valsts teritorijā.**⁴

Izpildot funkcijas, Pārvalde:

- apzina objektus, kuriem ir kultūras vērtība;
- izvērtē objektu atbilstību valsts, reģiona vai vietējās nozīmes kultūras pieminekļa statusam;
- sagatavo kultūras ministram priekšlikumus par attiecīgā kultūras pieminekļa iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā vai svītrošanu no tā;
- nosaka kultūras pieminekļu aizsardzības zonas un to uzturēšanas režīmu;
- uztur valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistru;
- izvērtē un saskaņo būvprojektus, kas izstrādāti kultūras pieminekļiem vai objektiem, kas atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonā;
- ja nepieciešams, izsniedz nosacījumus un tehniskos noteikumus būvprojektēšanai kultūras pieminekļos un objektos, kuri atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonā;
- izsniedz atļaujas saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļi vai tā aizsardzības zonā;
- pieņem lēmumus par saimnieciskās darbības apturēšanu kultūras pieminekļi vai tā aizsardzības zonā, ja tiek pārkāpti kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumi;
- izsniedz kultūras pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem) norādījumus par attiecīgā kultūras pieminekļa izmantošanu un saglabāšanu;
- izsniedz atļaujas izpētes darbu veikšanai kultūras pieminekļos;
- izsniedz atļaujas būvniecībai, kā arī remonta (renovācijas), konservācijas, restaurācijas vai rekonstrukcijas darbu veikšanai kultūras pieminekļos vai to aizsardzības zonās;
- no īpaši šādiem mērķiem iedalītiem līdzekļiem finansē kultūras pieminekļu pētniecības, glābšanas un restaurācijas darbus, kā arī citus ar pieminekļu aizsardzību saistītus pasākumus;
- sniedz atzinumu par to, vai attiecīgais kultūras pieminekļis ir piemērots ekspluatācijai;
- pieņem lēmumu par vidi degradējoša statusa noteikšanu objektam, kurš atrodas kultūras pieminekļa teritorijā vai tā aizsardzības zonā;

¹ Likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", 5. pants. <https://likumi.lv/ta/id/72551#p5>

² Vēsturiski 1988. gada 1. oktobrī darbību uzsāka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, kas 2018. gadā pārdēvēta par Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

³ Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumi Nr. 916 "Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes nolikums", 1. punkts. <https://likumi.lv/ta/id/96371#p1>

⁴ Turpat, 2. punkts. <https://likumi.lv/ta/id/96371#p2>

- nosaka kultūras pieminekļa kultūrvēsturisko vērtību, lai noteiktu atbildību par kaitējumu, kas tam nodarīts;
- organizē pasākumus, kas saistīti ar mūsdienu arhitektūras kvalitātes uzlabošanu kultūras pieminekļu teritorijās un to aizsardzības zonās;
- pieņem lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu;
- pieņem lēmumu par valsts pirmpirkuma tiesību izmantošanu vai atteikšanos no tām, ja īpašnieks atsavina valsts nozīmes kultūras pieminekli;
- izsniedz atļaujas mākslas priekšmetu un antīko priekšmetu izvešanai uz ārvalstīm;
- organizē nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu atdošanas procedūru.⁵

1.3. Iestādes darbības virzieni un mērķi, kā arī īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas)

Lai īstenotu noteiktās funkcijas un izpildītu dotos uzdevumus, Pārvalde organizē darbību šādos virzienos, nosakot šādus sasniedzamos mērķus:

Darbības virzieni	Mērķi
Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē	Veikt izmaiņas un precizējumus valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, pēc iespējas samazinot teritoriju apgrūtinājumu apjomu, uzsākot mazāk vērtīgā mantojuma statusa pārskatīšanu vietās, kur saglabāšanu iespējams nodrošināt ar citiem līdzekļiem.
Kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzība	Pārkārtot kultūras pieminekļu aizsardzības darbu, vairāk uzticoties kultūras pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem) un lietotājiem, veidojot klientiem ērtu, mūsdienu tehnoloģijām atbilstošu procedūru kultūras mantojuma saglabāšanā.
Kultūras pieminekļu atbalsta pasākumu organizēšana un finansēšana	Nodrošināt precīzu informāciju, kas ir noderīga kultūras pieminekļu saglabāšanas darbam, veicināt kultūras pieminekļu saglabāšanai nepieciešamo amata prasmju apgūšanu, kā arī attīstīt valsts un starptautiskās finansiālā atbalsta programmas kultūras pieminekļu izpētei, restaurācijai un popularizēšanai, sniedzot atbalstu plašai objektu atjaunošanai visā Latvijā.
Kultūras mantojuma saglabāšanas popularizēšana un informācija	Veicināt sabiedrības izpratni un plašu iesaisti kultūras vērtību saglabāšanā un aizsardzībā, kā arī sniegt profesionālas konsultācijas, atbalstu, veidojot Pārvaldi par kultūras pieminekļu aizsardzības nozares kompetenču centru.

⁵ Turpat, 3. punkts. <https://likumi.lv/ta/id/96371#p3>

Pārvalde īsteno šādas budžeta programmas (apakšprogrammas):

21.00.00 – Kultūras mantojums

- 2220537004000 – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (pamatbudžets)
- 222053701700B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programma)
- 222053702500B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (maksājumi starptautiskajās institūcijās un programmās)
- 222053702900B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (Sakrālā mantojuma finansēšanas programma)
- 222053703200B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošana)
- 222053703300B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (20. gs. 90. gadu līdz 21. gs. 20. gadu arhitektūras foto negatīvu un slaidu kolekcija)

62.00.00 – Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana

- 62.07.00 – Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (2014-2020)
- 222053702800B - 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

70.00.00 – Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana

- 70.15.00 – Eiropas Savienības programmas Erasmus+ projektu īstenošanas nodrošināšana
- 222053703100B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

71.00.00 – Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana

- 71.06.00 – Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana
- 222053702600B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde

99.00.00 – Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums

- 222053703400B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrījai)
- 222053703500B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (likumā "Par padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu Latvijas Republikas teritorijā" noteikto objektu lāzerskenēšanai)
- 222053703600B – 0537 Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde (līdzekļi energoresursu segšanai).

1.4. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā

Pārvalde atbilstoši izvirzītajām pamatvērtībām un principiem noteikusi šādu stratēģisko prioritāšu kopumu:

- efektīva nozares pārraudzība, vērtību apzināšana, uzskaitē un aizsargājamo objektu saglabātības stāvokļa izmaiņu kontrole;
- materiālā kultūras mantojuma pēc iespējas lielāka oriģinālās substances, autentiskuma un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radītās noskaņas saglabāšana;
- kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Līdzsvarotas kultūras mantojuma, laikmetīgās arhitektūras un dizaina attiecības;
- plaša visu interešu grupu iesaiste, zināšanas, izpratne un sadarbība;

- pieejama un viegli lietojama kultūras mantojuma pārvaldības informācijas sistēma "Mantojums" (turpmāk – IS "Mantojums"), nodrošinot informācijas ilglaicīgu saglabāšanu.

Lai īstenotu noteiktās prioritātes, Pārvalde izvirzījusi šādus vidēja termiņa attīstības mērķus:

- prioritāri turpināt apzināt svarīgāko nacionālā kultūras mantojuma daļu, veikt izpēti un organizēt pasākumus, lai pasargātu to no degradējošām aktivitātēm;
- veikt izglītojošo darbu, lai kultūras pieminekļiem būtu zinoši un atbildīgi saimnieki;
- sniegt atbalstu kultūras pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem) ar tiesisku, finansiālu, mantojuma aizsardzības nozares vadīšanas mehānismu regulējošu noteikumu palīdzību;
- veicināt arhitektūras kā mākslas nozares attīstību mūsdienu arhitektūras un kultūras mantojuma veiksmīgai simbiozei;
- saglabāt sabiedrības, pašvaldības un valsts iestāžu uzticību un apmierinātību, sniedzot kvalitatīvus pakalpojumus kultūras mantojuma aizsardzībā;
- saglabāt atklātību, caurskatāmību un profesionālo līmeni visās darbībās, kas saistītas ar kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti, uzskaiti, kultūras pieminekļu izmantošanas un saglabātības stāvokļa kontroli;
- sniegt ieguldījumu Latvijas un citu valstu kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā, t. sk. kultūras daudzveidības aizsardzībā.

1.5. Padošanās esošās iestādes

Pārvaldei nav padošanās esošu iestāžu.

2. Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Pārvaldes finanšu resursu izlietojums pārskata gadā sadalīts iestādes uzturēšanas, atalgojuma un dažādu kultūras mantojuma pasākumu finansēšanai.

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

(euro)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2021. gads (faktiskā izpilde)	2022. gads	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 046 913	7 119 571	7 004 734
1.1.	dotācijas	4 013 301	7 094 614	6 999 454
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6 453	9 000	5 280
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	27 159	15 957	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	4 020 468	7 146 017	7 006 007
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 859 467	6 962 919	6 825 514

2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 185 556	2 531 463	2 394 969
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 437 217	3 636 827	3 636 826
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	5 125	5 500	5 391
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	231 569	789 129	788 328
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	161 001	183 098	180 493

Dotācijas pārskata gadā ievērojami palielinājās saistībā ar papildu finansējuma piešķirumu, kas apgūts, rīkojot papildu konkursus Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas un Sakrālā mantojuma finansēšanas programmas finansējuma saņēmējiem.

Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu faktiskā izpilde pārskata gadā samazinājās, samazinoties maksas pakalpojumu pieprasījumam.

Eiropas Savienības programmas Erasmus+ finansētā starptautiskā projekta *CHARTER* (no angļu valodas: Cultural Heritage Actions to Refine Training, Education and Roles) Alianses sastāvā īstenošanai piešķirtais finansējums 15 957 eiro apmērā pārcelts uz 2023. gadu.

Atbildība, salīdzinot ar 2021. gadu, palielinājās saistībā ar finansējuma piešķirumu kultūras nozarē strādājošo speciālistu atalgojuma palielināšanai 162 323 eiro apmērā.

Atbilstoši Pārvaldes finansēšanas programmām pārskata gadā nodrošināti kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas darbi un sakrālā mantojuma atjaunošana. Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmā 2022. gadā izsludināti divi konkursi un izvērtēti 182 pieteikumi par kopējo summu 2 680 405 eiro. 2022. gadā noslēgti 96 finansēšanas līgumi, kopā piešķirot 1 054 198,77 eiro. Izvērtēts 61 pieteikums Sakrālā mantojuma finansēšanas programmā par kopējo summu 4 927 262 eiro, un apstiprināta programma 1 000 000 eiro apmērā, piešķirot finansējumu 29 objektiem. Pandēmijas seku radītās ietekmes, kā arī būvniecības izmaksu ievērojama kāpuma dēļ objektos kavējās darbu izpilde, kas radīja sarežģījumus projektu īstenošanā.

Uzturēšanas izdevumu transferti, salīdzinot ar 2021. gadu, ievērojami palielinājās, jo pašvaldību īpašumā esošu objektu restaurācijai un glābšanai tika piešķirts lielāks finansējums.

Pamatkapitāla veidošanai 2022. gadā tika izmantots Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējums IS "Mantojums" izstrādei.

2.2. Informācija par pārskata gadā īstenotajiem prioritārajiem pasākumiem un papildu finansējumu

Pārskata gadā īstenoti šādi prioritārie pasākumi (piešķirtais valsts budžeta līdzekļu apmērs to īstenošanai):

- Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programma (500 000 eiro);

- Sakrālā mantojuma finansēšanas programma (500 000 eiro + 1 000 000 eiro Doma baznīcai);
- Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu uzturēšana un saglabāšana (597 129 eiro);
- Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas (ATIS) ieviešana (233 333 eiro);
- *Moneyval* plāna īstenošana (93 020 eiro).

Pārskata gadā piešķirts papildu finansējums no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem:

- koksngraužu apkarošanai Rīgas Svētā Jēkaba Romas katoļu katedrālē – 353 657 eiro;
- Rīgas Svētās Trijādības katedrāles klostera renovācijas darbu apmaksai – 350 000 eiro;
- atbilstoši likumā "Par padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu Latvijas Republikas teritorijā" noteikto objektu trīsdimensionālai lāzerskenēšanai – 89 689 eiro;
- energoresursu sadārdzinājuma segšanai – 8 402 eiro.

Saņemts finansējums no muzeja atbalsta programmas Latvijas Arhitektūras muzejam 20. gs. 90. gadu–21. gs. 20. gadu arhitektūras foto negatīvu un slaidu kolekcijas iegādei – 4 200 eiro.

2.3.Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai

2022. gadā valsts aizdevums izlietots šādu projektu īstenošanai:

- Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programma, kuras mērķis ir sekmēt un atbalstīt valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu izpēti, konservāciju un neatliekamu restaurāciju, nodrošinot līdzekļu sadali atklātā konkursā pēc iespējas plašākam objektu un pasākumu lokam, pēc iespējas lielāka kultūras mantojuma apjoma Latvijā glābšanai.

Pārskata gadā tika izsludinātas divas konkursa kārtas. Kopā saņemti 182 pieteikumi par kopējo summu 2 680 405 eiro. Programmā pieejamais finansējums (t. sk. ārkārtas neplānotiem glābšanas darbiem kultūras pieminekļos) bija 1 055 000 eiro. 2022. gadā noslēgti 96 finansēšanas līgumi, kopā piešķirot 1 054 198,77 eiro.

Atsevišķi programmas mērķfinansējums 72 000 eiro apmērā piešķirts Rīgas Brāļu kapu ansambļa restaurācijai un Šalaspils memoriālā ansambļa restaurācijai un uzturēšanai.

- Sakrālā mantojuma finansēšanas programmā, kuras mērķis ir nodrošināt aizsargājamo kultūras pieminekļu statusā esošu kulta celtnu – Latvijas dievnamu, klosteru, kapelu, lūgšanu namu – un reliģisko rituālu priekšmetu kā nacionāli nozīmīgas kultūras mantojuma daļas saglabāšanu nākamajām paaudzēm, pārskata gadā pieejamais finansējums bija 1 000 000 eiro. Kopējais pieteikumu skaits bija 61 par kopējo summu 4 927 262 eiro. Rezultātā noslēgti 29 finansēšanas līgumi, sadalot 1 000 000 eiro.
- Veikta ģeotelpisko datu sagatavošana un precizēšana valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem un to aizsardzības zonām, lai nodrošinātu ģeotelpisko datu nodošanu Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmai (ATIS), kā arī pilnveidots Pārvaldes publiskais kultūras pieminekļu ģeotelpisko datu pārlūks <https://karte.mantojums.lv/> (izlietoti 111 819,55 eiro).
- Īstenojot *Moneyval* (Eiropas Padomes ekspertu komiteja, kas vērtē galveno starptautisko standartu ievērošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanas jautājumos) plānu, saskaņā ar Latvijas Republikas "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas likuma" 45. panta (1¹) punktu Pārvalde uzraudzīja divas jomas – darījumus ar valsts kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem valsts nozīmes kultūras pieminekļiem, kā arī personas, kas darbojas mākslas un antikvāro priekšmetu apriņķī. 2022. gadā tika

sagatavots Pārvaldes sektorālo risku novērtējums par 2021. gadu, kurā secināts, ka personu, kuras veic darījumus ar kultūras pieminekļiem, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas draudi ir zemi, bet personu, kuras darbojas mākslas un antikvāro priekšmetu aprītē, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas risks ir uzskatāms kā vidējs.

2022. gadā *Moneyval* plāna īstenošanai piešķirti 93 020 eiro, no kuriem apgūti 75 608,18 eiro.

2.4. Iestādes veiktie un pasūfītie pētījumi

2022. gadā Pārvalde nav veikusi pētījumus, bet atbalstījusi būvtehniskās, arhitektoniski mākslinieciskās u.c. izpētes Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas ietvaros.

2.5. Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu rezultāti un līdzekļu izlietojums

Pārskata gadā pabeigta Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta "Kultūras mantojuma satura digitalizācija (2. kārtā)" īstenošana. No piešķirtajiem 130 872 eiro apgūti 130 826,66 eiro. Kopumā projekta 1. un 2. kārtas laikā paveikta daļa no Pārvaldes Kultūras mantojuma informācijas centrā ilgstošā periodā uzkrātās dokumentācijas par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem digitalizācija: digitalizētas 490 000 teksta dokumentu vienības, 38 000 attēlu vienības, kā arī veikta 40 valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu uzmērīšana, izmantojot trīsdimensionālās lāzerskenēšanas un fotogrammetrijas metodes, batimetriju un ģeofizikālo izpēti ar radiolokācijas metodi. Projekta 2. kārtas ietvaros izveidota fotonegatīvu digitalizācijas infrastruktūra.

Turpināts Pārvaldes un Norvēģijas Kultūras mantojuma direktorāta sadarbības projekts "3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā", ko finansē no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta līdzekļiem. 2022. gadā norisinājušās vairākas neklātienes tikšanās ar projekta partneriem, un turpinātas diskusijas par rokasgrāmatas saturu un autoriem.

Turpināta Pārvaldes darbība starptautiskās *CHARTER* Alianses sastāvā, īstenojot projektu Erasmus+ programmas ietvaros. Pārskata gadā nodrošināta Pārvaldes pārstāvja dalība *CHARTER* Alianses Romas kopsapulcē, kas norisinājās 2022. gada novembrī. Decembrī organizētas vairākas ar projektu saistītas sapulces, kurās informēja par turpmākajām iesaistes aktivitātēm projektā.

Turpināts projekts *DEHIO* – Latvijas arhitektūras un mākslas pieminekļu rokasgrāmatas ("Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Lettland") sagatavošana un izdošana latviešu un vācu valodās sadarbībā ar organizāciju "Boeckler-Mare Balticum Stiftung" (Vācija). Uzsākts *DEHIO* arhitektūras rokasgrāmatas sagatavošanas kopprojekts. Projekts ietvers ap 1 300 Latvijai nozīmīgāko arhitektūras pieminekļu aprakstu. Šo enciklopēdiju paredzēts izdot kā grāmatā iespiestā, tā arī digitālā versijā. Projekta 1. posma ietvaros veikta komunikācija ar projekta vadītājiem, precizētas prasības un nosacījumi, piesaistīti tekstu autori, un izvēlēti 100 objekti priekšprojekta šķirķļu izstrādei, par kuriem sagatavoti 100 valsts nozīmes kultūras mantojuma pieminekļu zinātniskie apraksti. Paralēli vācu partneru vadībā notikusi *DEHIO* rokasgrāmatas portāla *Dehio Ostmitteleuropa – DEHIO OME* (<https://ome.dehio.org/de/start>) izveide, kas uzsācis darbību tiešsaistē no 2022. gada 1. novembra.

2.6. Būtiskākie pakalpojumi

Pārvalde sniedz iedzīvotājiem un uzņēmumiem šādus valsts pārvaldes pakalpojumus:

1. objekta atbilstības valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statusam noteikšana;

2. informācijas sniegšana par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem;
3. atļauja izpētes darbiem;
4. teritorijas attīstības plānošanas dokumentu un zemes ierīcības projektu atbilstības kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām novērtējums;
5. nosacījumi – kultūras pieminekļu aizsardzības prasības – kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidošanai (uzziņa);
6. saskaņojums ar kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidojumiem saistītai dokumentācijai;
7. atļauja saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļī un tā aizsardzības zonā (kultūras pieminekļa un tā vides pārveidojumiem);
8. atzinums par veikto darbu atbilstību Pārvaldes saskaņotam projektam vai Pārvaldes izsniegtai darbu atļaujai;
9. atzinums par kultūras pieminekļa saglabāšanu un izmantošanu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
10. kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana ēkām (būvēm un to atsevišķiem elementiem) Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā;
11. kultūras pieminekļa kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana, lai noteiktu atbildību par kaitējumu, kas tam nodarīts;
12. finanšu līdzekļu piešķiršana kultūras pieminekļu izpētei un publiski pieejamu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai;
13. atļauja kultūras pieminekļa, t. sk. valstij piederošas senlietas, pagaidu izvešanai un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgai izvešanai un pagaidu izvešanai no Latvijas;
14. nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu atdošanas procedūras organizēšana;
15. lēmums par pirkuma tiesību izmantošanu uz valsts nozīmes kultūras pieminekli;
16. restaurācijas kvalifikācijas novērtēšana;
17. konsultācijas kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumos;
18. kultūras pieminekļu informācijas pārvaldība.

Pārskata gadā Pārvalde par maksu izsniedza atļaujas kultūras priekšmetu izvešanai no Latvijas Republikas.⁶

Savukārt saskaņā ar publisko maksas pakalpojumu cenrādi⁷ Pārvalde sniedza šādus maksas pakalpojumus:

- Pārvaldes izziņa par to, ka mākslas vai antikvārais priekšmets neietilpst tajā mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijā, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas ir nepieciešama Pārvaldes atļauja;
- kultūras priekšmeta apskate tā atrašanās vietā – pakalpojumā ietilpst Pārvaldes mākslas priekšmetu eksperta izbraukums, lai pēc personas lūguma veiktu liela izmēra kultūras priekšmeta apskati tā atrašanās vietā. Pakalpojumā iekļauj arī eksperta ceļā pavadīto laiku;
- Pārvaldes arhīva dokumenta elektrogrāfiskās kopijas izgatavošana (kopēšana);
- Pārvaldes arhīva dokumenta digitālās kopijas izgatavošana (skenēšana) bez iegūtā attēla apstrādes, elektroniska nosūtīšana vai ierakstīšana apmeklētāja datu nesējā.

Ieņēmumi par maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem 2022. gadā sastādīja 5 280 eiro no plānotajiem 9 000 eiro, samazinoties maksas pakalpojumu pieprasījumam.

⁶ Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumi Nr. 708 "Noteikumi par valsts nodevu par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanu un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgu izvešanu un pagaidu izvešanu no Latvijas". <https://likumi.lv/ta/id/286340>

⁷ Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumi Nr. 488 "Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis". <https://likumi.lv/ta/id/293060>

Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta ietvaros Pārvaldes dokumentu arhīvs ir digitalizēts, un piekļuve materiāliem ir bez maksas, Pārvaldes klientam nodrošinot ērtu un ātru piekļuvi nepieciešamajai informācijai. Savukārt, ierobežojot mākslas un antikvāro priekšmetu kustību, panākta to neizvešana no Latvijas. Līdz ar to šī finanšu rādītāja dinamika iezīmē pozitīvas tendences jomas attīstībā.

Informācija par Pārvaldes sniegtajiem pakalpojumiem pieejama vietnē <https://latvija.gov.lv/Home/> un iestādes oficiālajā tīmekļvietnē nkmp.gov.lv. Pakalpojumus ir iespējams pieprasīt un saņemt gan klātienē, gan ar tālruni, e-pasta un pasta starpniecību. Iestādes tīmekļvietnē norādīts arī konkrētā pakalpojuma procesa apraksts un saistītie dokumenti.

Pārskata gadā nodrošināta pakalpojumu pieejamība e-vidē, kas veicināja Pārvaldes klientu apkalpošanas iespējas Covid-19 pandēmijas laikā un nodrošināja elastīgāku pieeju, ilgtermiņā sekmējot videi draudzīgākus pakalpojumu sniegšanas veidus.

Pārvaldes apmeklētāju ērtībai darbu turpināja arī klientu apkalpošanas centrs Rīgā, Pils ielā 20, kā arī klientus turpināja klātienē apkalpot Pārvaldes reģionālās nodaļas, ievērojot visus drošības nosacījumus. Pārvaldes speciālistus bija iespējams sasniegt pa tālruni, e-pastā vai klātienē, kā arī Pārvaldes speciālisti devās pie klientiem, apmeklējot objektus un nodrošinot augstākā līmeņa pakalpojumu, konsultāciju sniegšanu.

2.7. Stratēģijas ieviešanas novērtējums un sasniedzamo rezultātu izpildes analīze

Rīgas vecpilsētas sirdī esošajam vēsturiskajam ēku ansamblim "Trīs brāļi", kura telpās darbojas Pārvalde, pirmajam Latvijā piešķirts nozīmīgs apbalvojums – Eiropas mantojuma zīme. Eiropas Savienība mantojuma zīmi piešķir ēkām, dokumentiem, muzejiem, arhīviem, pieminekļiem un notikumiem, kuri reprezentē vēsturiskus pagrieziena punktus mūsdienu Eiropas veidošanās procesā. Galvenais tās mērķis ir stiprināt pilsoņu piederības sajūtu Eiropas Savienībai, izceļot eiropiskās vērtības un ideālus, kultūras mantojumu un starpkultūru dialoga nozīmību. Svinīgā Eiropas mantojuma zīmes atklāšana notika 2022. gada 20. jūnijā.

2020.–2022. gada plānošanas periodā veikts nozīmīgs ieguldījums un apjomīgs darbs Pārvaldes funkciju īstenošanas uzlabošanā, turot redzeslokā skaidru nākotnes vīziju, stiprinot iestādes pieredzi, zināšanas un rezultātā iegūstot augstāku profesionālo kompetenci, ciešāku komandas saliedētību iestādes darbības attīstības nodrošināšanā darbības virzienos, kas īsteno:

- kultūras vērtību apzināšanu un uzskaiti;
- kultūras pieminekļu aizsardzību un izmaiņu kontroli;
- kultūras mantojuma aizsardzības politikas veidošanu;
- iesaisti valsts un starptautiska mēroga kultūras mantojuma aizsardzības pasākumos;
- kultūras priekšmetu aprites pārraudzību;
- pasākumus kultūras mantojuma aizsardzības un mantojuma objektu popularizēšanai;
- ilgtspējas veicināšanu, sekmējot kultūras mantojuma kvalitatīvu iekļaušanos mūsdienu aprītē.

Pēdējo divu gadu periods kultūras pieminekļu aizsardzības darbā ir bijis ļoti sarežģīts un izaicinājumu pilns. Pandēmija, kas ierobežoja ierasto dzīves kārtību, un negaidītā Krievijas agresija pret Ukrainu ļoti būtiski skāra kultūras mantojuma nozari, ietekmējot Pārvaldes darbu. Ekonomisko sankciju un energoresursu izmaksu pieauguma ietekme uz būvmateriālu pieejamību tirgū un izmaksu kāpums iezīmēja riskus uzsāktu objektu pārbūves un restaurācijas darbu īstenošanā, kas radīja nepieciešamību Pārvaldes speciālistu papildu iesaistei klientu vajadzību risināšanā.

Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē

Visām Pārvaldes struktūrvienībām aktīvi sadarbojoties, trīs gadu periodā veikta visu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā esošo objektu apsekošana, datu pārbaude un kultūrvēsturiskās vērtības pārvērtējums, kā rezultātā 2022. gada 30. decembrī stājās spēkā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts jaunā redakcijā.⁸ Pārvērtēšanas procesu veica pieredzējuši nozares eksperti un speciālisti, aizsargājamus objektus sadalot trīs – valsts, reģiona un vietējās nozīmes – vērtību grupās.

Uz 2022. gada 31. decembri valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā bija 8 935 objekti (valsts nozīmes kultūras pieminekļi bija 3 976, reģiona nozīmes – 3 389 un vietējās nozīmes – 1 570). 2022. gadā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts papildināts ar 10 jauniem kultūras pieminekļiem.

Kultūras pieminekļu tipoloģiskais sadalījums skatāms tabulā zemāk.

uz 31.12.2022.	Latgales reģions	Vidzemes reģions	Kurzemes reģions	Zemgales reģions	Rīgas reģions	Kopā:
Arheoloģija	604	811	455	341	263	2 474
Arhitektūra	398	555	314	438	1 794	3 499
Māksla	497	342	736	315	844	2 734
Pilsētībūvniecība un arhitektūra (pilsētībūvniecība)	5	3	13	5	21	47
Industriālais	2	7	12	6	2	29
Vēsture un vēsturiska notikuma vieta	7	31	12	26	76	152
Kopā:	1513	1749	1542	1131	3000	8 935
Valsts nozīmes	750	766	920	468	1 072	3 976
Reģiona nozīmes	532	733	489	440	1 195	3 389
Vietējās nozīmes	231	250	133	223	733	1 570
Nekustamie	1 120	1 584	1 130	936	2 538	7 308
Kustamie	393	165	412	195	462	1 627

Rezultātā pārkārtota kultūras pieminekļu uzraudzības sistēma, vietējās nozīmes kultūras pieminekļu uzraudzību deleģējot pašvaldībām.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un valsts finansētā projekta "Kultūras mantojuma saturs digitalizācija" ietvaros 2022. gada septembrī pabeigts nozīmīgs, vairāku gadu garumā veikts darbs – IS "Mantojums" izstrāde. Pārvalde veidoja IS "Mantojums" kā kompleksu risinājumu, kas kalpos kā komunikācijas platforma, izmantojot daudzveidīgu informāciju, kas jau šobrīd ir uzkrāta dažādās informācijas krātuvēs un tiks uzkrāta arī nākotnē. Tādējādi IS "Mantojums" nodrošina gan informācijas savākšanu, apkopošanu un sistematizēšanu, piedāvājot plašas un ērtas informācijas meklēšanas iespējas, gan arī veicina informācijas apmaiņu starp Pārvaldes nodarbinātajiem, kultūras

⁸ Kultūras ministrijas 2022. gada 23. decembra rīkojums Nr. 2.5-1-202 "Grozījumi Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumā Nr. 128 "Par Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu".
<https://likumi.lv/ta/id/338412>

pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem) un lietotājiem, pētnieciskā darba veicējiem un profesionāļiem, kā arī iedzīvotājiem, kas interesējas par dažāda veida kultūras pieminekļiem, to vēsturi un saglabāšanas procesu. IS "Mantojums" sastāvdaļa ir valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistrs, kura saturu nosaka Ministru kabinets⁹ un kas publiski pieejams Pārvaldes tīmekļvietnē <https://mantojums.lv/>.

Dokumentācija par valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem un kultūrvēsturiski vērtīgiem objektiem kā dokumentu kopums tiek uzkrāta Pārvaldes arhīvā. Projekta "Kultūras mantojuma satura digitalizācija" ietvaros kopš 2018. gada veikta Pārvaldes arhīvā uzkrātās kultūras pieminekļu uzskaites dokumentācijas, attēlu, kā arī pašu kultūras pieminekļu digitalizācija, kas noslēdzās 2022. gadā.

Pakāpeniski digitalizētie kultūras pieminekļu uzskaites dati pēc to sagatavošanas publicēšanai tiks iekļauti un publiski būs pieejami gan IS "Mantojums", gan vienotajā digitalizētā kultūras mantojuma satura izplatīšanas platformā "Digitālā bibliotēka" (<https://www.lndb.lv/>).

Kultūras pieminekļu aizsardzība un izmaiņu kontrole

Kultūras pieminekļu aizsardzība nav iespējama bez profesionāli izsvērtas konkrētu prasību un nosacījumu izvirzīšanas, telpiskās vides attīstības sabalansētas plānošanas un vērtību sistemātiskas uzraudzības dabā. Latvijā ir izveidota stabila kultūras pieminekļu saglabātības stāvokļa un izmaiņu kontroles sistēma, kas ietver nosacījumu izstrādi teritoriju plānošanas procesā, plānojuma dokumentāciju izvērtēšanu, norādījumu izdošanu katrā konkrēta kultūras pieminekļa saglabāšanai, ar kultūras pieminekļu un to apkārtējās vides pārveidošanu saistītu būvprojektu izvērtēšanu, kultūras pieminekļu izpētes uzraudzību, kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu regulāru pārbaudi dabā, dokumentējot visas procedūras. Pārvaldes speciālisti nodrošina noteikto pasākumu kompleksu īstenošanu un klientu profesionālu apkalpošanu, valsts interesēs nodrošinot labāko kultūras pieminekļu aizsardzības praksi.

Īpaši jānovērtē Pārvaldes reģionālo nodaļu darbs, sadarbība ar pārējām Pārvaldes struktūrvienībām, kā arī kultūras pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem), lietotājiem, pašvaldībām u.c.

Pārskata gadā veikts 2 971 kultūras pieminekļu apsekojums, sagatavoti 2 968 atzinumi par veikto darbu atbilstību Pārvaldes saskaņotam projektam un Pārvaldes izsniegtai darbu atļaujai, kultūras pieminekļu īpašniekiem izsniegti 782 norādījumi par kultūras pieminekļu saglabāšanu un izmantošanu un 46 priekšraksti par kultūras pieminekļu prasību neievērošanu.

Pārskata gadā izvērtētas 5 126 būvniecības ieceres, izsniegtas 2 018 atļaujas saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļu teritorijā vai to aizsardzības zonās, t. sk. 799 kultūras pieminekļa remonta, konservācijas, restaurācijas, rekonstrukcijas darbu atļaujas, 1 090 kultūras pieminekļa teritorijas un aizsardzības zonas pārveidošanas atļaujas, 78 arheoloģiskās izpētes darbu vadīšanas atļaujas un 51 kultūras pieminekļa izpētes darbu atļauja. Kā arī izsniegti 152 nosacījumi teritoriju attīstības plānošanas dokumentu izstrādei un 50 atzinumi par izvērtētiem teritoriju attīstības plānošanas dokumentiem.

Pārvaldes speciālisti rūpīgi iedziļinās katrā gadījumā, meklējot risinājumus, kā nosargāt kultūras mantojumu un apmierināt klientu vēlmes. Svarīga ir nepieciešamo konsultāciju sniegšana kultūras pieminekļu īpašniekiem (valdītājiem), lietotājiem, pašvaldībām,

⁹ Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi". <https://likumi.lv/ta/id/327240>

uzņēmējiem, atjaunošanas praktiskā darba veicējiem. 2022. gadā Pārvalde sniegusi 15,5 tūkstošus konsultāciju.

2022. gadā izceļami vairāki īpaši nozīmīgu objektu restaurācijas, rekonstrukcijas un pārbūves projekti, kuru izvērtēšana bijusi sarežģīta un prasījusi rūpīgu iedziļināšanos. Sadarbībā ar VAS "Valsts nekustamie īpašumi" un pašvaldībām notika nacionālas nozīmes kultūras institūciju – Latvijas Nacionālā vēstures muzeja (Rīgas pils kastelas), Lielās ģildes, Rakstniecības un mūzikas muzeja, kā arī Kultūras ministrijas profesionālās vidējās izglītības iestāžu, augstākās izglītības iestāžu – un citu kultūras infrastruktūras objektu pārbūvju, atjaunošanas un restaurācijas procesu virzība.

Nozīmīgu objektu vidū aktuāla bija Skaistkalnes katoļu baznīcas torņu atjaunošana un klostera pārbūves projekts, Lestenes kroga pārbūve un restaurācija Lestenes brāļu kapu muzeja vajadzībām, Bramberģes pils jumta atjaunošanas projekts, Gulbenes Sarkanās pils pārbūve un restaurācija, Dunalkas kapličas konservācijas risinājumi, Rīgas geto un holokausta muzeja projekts, Ģenerālprokuratūras ēka, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas korpusu pārbūvju un restaurācijas projekti, Medicīnas muzeja piebūves risinājums u.c.

Vērtēti nozīmīgi attīstības projekti Rīgas vēsturiskā centra teritorijā un aizsardzības zonā: teritorijas attīstības iecere Valmieras ielā 2, nosacījumu izstrāde konkursa nolikumam kvartāla apbūves attīstībai starp Kaļķu, Tirgoņu, Mazo Jaunavu un Mazo Monētu ielu Vecrīgā, aktualizēta konkursa rezultātā izstrādātā attīstības ideja apbūvei Tirgoņu ielā 1, 5/7.

Izvērtēšanas procesā notikušas sarunas ar iesaistītajām institūcijām par vēsturiskās pilsētvides pārveidošanas iecerēm un labiekārtojuma projektiem saistībā ar *Rail Baltica* izbūvi, infrastruktūru un ielu pārbūvi.

Turpinot arheoloģiskā mantojuma apzināšanas un izpētes darbus, pēc Pārvaldes eksperta Jura Urtāna monogrāfijas "Jaunatklātie pilskalni Latvijā 1998.–2021." izdošanas gatavota dokumentācija 76 pilskalnu iekļaušanai valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Pieņemts lēmums par 17 pilskalnu iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā.

Zemūdens kultūras mantojuma jomā Pārvalde turpināja apkopot informāciju par Latvijas teritoriālajos ūdeņos Baltijas jūrā nogrimušo kuģu vrakiem. Veikti organizatoriskie pasākumi Daugavgrīvas pludmalē izskatotā 19. gs. kuģa vraka (Daugavgrīvas vraks II) pārvietošanai uz saglabāšanai drošu vietu. Noslēgts līgums ar darbu izpildītājiem, tomēr pārvietošanai nelabvēlīgu laika apstākļu dēļ tas paveikts 2023. gadā.

Veikts ievērojams papildu darba apjoms saistībā ar padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu apsekošanu, izpēti, izvērtēšanu, kā rezultātā pēc 162 objektu apsekošanas sagatavots [69 demontējamo padomju un nacistisko režīmu slavinošo objektu saraksts](#), veikta objektu dokumentēšana (trīsdimensionālā lāzerskenēšana, atsevišķos gadījumos arī ģeofizikālā izpēte ar radiolokācijas metodi).

Reaģējot uz aktuālajām vajadzībām cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanā, īpaša uzmanība veltīta vides pieejamības jautājumiem kultūras pieminekļos un to teritorijās, īpaši Rīgas vēsturiskajā centrā.

Pārvalde pārskata gadā nodrošinājusi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes darbu. Pārvaldē noturētas 22 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes, izskatot 82 jautājumus. Nodrošināts Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu padomes darbs.

Kultūras mantojuma aizsardzības politikas veidošana

Pārskata gadā Pārvalde nodrošinājusi nozarei būtisku normatīvo aktu izstrādi, virzību un ieviešanu, sekmējot aktuālu kultūras mantojuma valsts pārvaldes jautājumu atrisināšanu:

- ☐ "Rīgas Svētā Pēterā baznīcas likums", pieņemts 2022. gada 24. martā;
- ☐ likums "Par padomju un nacistisko režīmu slavinošu objektu eksponēšanas aizliegumu un to demontāžu Latvijas Republikas teritorijā", pieņemts 2022. gada 16. jūnijā;
- ☐ grozījumi likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", pieņemti 2022. gada 31. martā;
- ☐ Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 448 "Latvijas Republikas teritorijā esošo demontējamo padomju un nacistisko režīmu slavinošo objektu saraksts".

Izstrādāta arī "Kultūras mantojuma nozares kultūras pieminekļu aizsardzības stratēģija 2023.–2027. gadam", iezīmējot nozares vīziju un mērķi, kā arī nosakot rīcības virzienus, stratēģijas īstenošanu.

Iesaiste starptautiskos kultūras mantojuma aizsardzības pasākumos

Pārvaldes speciālisti un eksperti 2022. gadā nodrošinājuši iesaisti dažādās starptautiskās kultūras mantojuma aizsardzības aktivitātēs, piedaloties:

- Eiropas kultūras mantojuma direktoru forumā;
- Eiropas Arheologu konslijā;
- Eiropas Savienības darba grupā "ES un kultūras mantojums";
- Eiropas Kultūras mantojuma dienu koordinatoru tīklā;
- Eiropas Kultūras mantojuma zīmes koordinatoru tīklā;
- Eiropas Savienības kopējās plānošanas iniciatīvas kultūras mantojumam sadarbībā;
- Eiropas Kultūras mantojuma ekspertu forumā;
- Starptautiskās Holokausta piemiņas alianses Muzeju un memoriālu darba grupā;
- Eiropas Kopīgās programmēšanas iniciatīvu Kultūras mantojumam valdē;
- Baltijas jūras reģiona kultūras mantojuma komitejā;
- Baltijas kultūras mantojuma komitejā.

Kultūras priekšmetu aprites pārraudzība

2022. gadā Pārvaldē saņemti 64 pieteikumi kultūras priekšmetu izvešanas atļauju saņemšanai un 25 pieteikumi izziņu saņemšanai. Atļaujas izsniegtas 63 gadījumos. No 63 izsniegtajām atļaujām 11 izsniegtas pagaidu izvešanai un 52 atļaujas – pilnīgai izvešanai. Lielākoties pieteiktie priekšmeti izvesti uz Vāciju (16 atļaujas), Krieviju (15 atļaujas) un Amerikas Savienotajām Valstīm (astoņas atļaujas).

Pārskata gadā veiktas 11 klātienes mākslas un antikvāro priekšmetu tirgotāju pārbaudes.

2022. gadā Pārvalde saņēmusi lūgumus no piecām privātpersonām izvērtēt 560 priekšmetu kultūrvēsturisko vērtību. No šiem priekšmetiem 137 atzīti par Latvijas valstij piederošām arheoloģiskām senlietām.

Pasākumu plāna "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma proliferācijas finansēšanas novēršana" ietvaros izstrādāts IS "Mantojums" īpašumu tiesību modulis, un 2022. gadā Pārvaldē saņemti 12 iesniegumi par valsts nozīmes kultūras pieminekļa atsavināšanu, uz kuriem attiecas valsts pirkuma procedūra. Sagatavoti 12 lēmumi ar atteikumu izmantot valsts pirkuma tiesības. Paaugstināti riski norādītajos darījumos netika konstatēti.

2022. gada aprīlī un maijā Pārvalde īstenoja informatīvu, izpratni veicinošu kampaņu par kultūras priekšmetu nelikumīgas aprites mazināšanu. Kampaņas laikā izveidots

videomateriāls par kultūras priekšmetu nelikumīgas aprites novēršanu latviešu un angļu valodā.

Pārskata gadā tika pastiprinātas pārbaudes sankciju jomā, īpaši pēc Eiropas Savienības aizlieguma eksportēt luksusa preces no Eiropas Savienības uz Krieviju.

Uzsākta sadarbība ar Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas kultūras mantojuma pārvaldēm, lai stiprinātu kultūras priekšmetu aprites uzraudzību, īpaši – lai veicinātu Latvijas Republikas apdraudētā kultūras mantojuma pasargāšanu.

Pasākumi kultūras mantojuma aizsardzības un mantojuma objektu popularizēšanai

Eiropas kultūras mantojuma dienas ir starptautisks notikums, kurā Latvija iesaistījies jau 28 gadus, katru gadu aicinot pievērst uzmanību kādai noteiktai tēmai un atverot vērtīgu, sabiedrībai interesantu un iedvesmojošu objektu durvis. Pārvalde 2022. gada Eiropas kultūras mantojuma dienas veļtija atbildīgai attieksmei pret nākotni, izceļot tādus būvētā mantojuma objektus, kuri radīti vai kvalitatīvi atjaunoti atbilstoši ilgtspējas principiem. Eiropas kultūras mantojuma dienu apmeklētāji varēja iepazīt būvētā mantojuma piemērus, kas izceļ energoefektivitātes un līdzsvarotas pieejas teorijas attīstību. Sadarbībā ar kultūras pieminekļu īpašniekiem sabiedrības apskatei tika atklāti 36 objekti. Eiropas kultūras mantojuma dienu ietvaros organizēta jomas ekspertu diskusija, iegūstot noslēdzošu rezolūciju – rīcības nostādnes.

2022. gada jūnijā norisinājās Eiropas Arheoloģijas dienas, kas Eiropas mērogā ieviestas 2019. gadā. Eiropas Arheoloģijas dienas ir arheoloģijai veļtīta nedēļas nogale, kurā plašākai sabiedrībai ir iespēja iepazīties ar arheoloģisko mantojumu un nozares daudzveidību dažādās Eiropas valstīs, padarot kultūru pieejamu visiem. Eiropas Arheoloģijas dienas pasākumi notika valsts nozīmes arheoloģiskajos pieminekļos Raunas viduslaiku pilī, Āraišu ezerpilī un Cēsu senpilsētā.

Viena no Pārvaldes struktūrvienībām ir Latvijas Arhitektūras muzejs, kura krājums ietver Latvijas arhitektu biogrāfisko rādītāju un ievērojamāko meistarū zīmējumu kolekciju. Ar izstāžu un publikāciju palīdzību muzejs sniedz sabiedrībai priekšstatu par mūsdienū arhitektūras attīstību un veido izpratni par tās lomu pasaules kultūrā. Pārskata gadā notikušas divas izstādes no izstāžu cikla "Rīga, kuras nav. Kartes un plāni".

Ilgtspējas veicināšana, sekmējot kultūras mantojuma kvalitatīvu iekļaušanos mūsdienū aprītē

Kultūras mantojuma aizsardzības filozofija māca sabiedrību dzīvot atbildīgāk, būvētais mantojums atspoguļo izcilākos zinātnes, tehnikas un mākslas sasniegumus gadsimtu griezumā, veido kvalitatīvu, ērti lietojamu un racionālu cilvēka dzīves telpu. Kultūras mantojums var būt instruments izpratnes veicināšanā par ilgtspējas principiem, un Pārvalde aktīvi iesaistās šajā procesā, sniedzot ieteikumus un padomus:

- taupīt enerģiju un resursus, iegūt enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem;
- izcelt būvētā mantojuma objektus, kuri radīti atbilstoši ilgtspējas principiem – ilgam mūžam, ar racionālu ieguldīto materiālu lietojumu, mazu vides piesārņojumu, ir lēti ekspluatācijā, viegli atjaunojami, ar mazu energoresursu izlietojumu;
- demonstrēt kvalitatīvi atjaunotas kultūrvēsturiskās būves, kuras ar salīdzinoši mazu darbu un materiālu ieguldījumiem ir kļuvušas energoefektīvas;
- parādīt "viedas" vēsturiskās būves, izceļot lietderības un estētikas veiksmīgākos piemērus;
- izmantot esošās kultūrvēsturiskās būves un tikai pēc tam plānot jaunu būvniecību. Arvien vairāk tiek ties būvēt mazāk, bet kvalitatīvāk! Kultūras mantojuma, mūsdienū

arhitektūras un dizaina iespēle var dot jaunu kvalitāti. Arvien nozīmīgāka kļūst atgūto materiālu atkārtota izmantošana;

- ņemot vērā moderno tehnoloģiju straujo attīstību, tiekties uz gudriem risinājumiem, neizslēdzot arī vienkāršību un nepazaudējot estētiku;
- meklēt risinājumus un telpiskās vides attīstībā veidot dialogu. Nepieciešami pētījumi un labākās prakses izcelšana;
- dzīvot atbildīgāk pret nākotni. Censties veicināt uz tradīcijām balstītu metožu, materiālu un prasmju izmantošanu un izvērtēt to lietošanas iespējas mūsdienu risinājumos.

Vajadzīgas pārmaiņas, nepieciešams domāšanas laiks un domāšanas telpa ar arhitektūras un dizaina atmodu, klimata mākslu, modernu, uz atbildību bāzētu ekonomiku.

Kopumā nākamais attīstības periods jāvelta uzsākto reformu pabeigšanai, mūsdienu tehnoloģiju sniegtajām iespējām, cīņai pret klimata pārmaiņām, atbildībai par nākotni – ar kompaktu un profesionālu komandu nepieciešams panākt plašu vērtību saglabāšanas ietekmi, meklēt risinājumus, kā pieejamo resursu ietvaros padarīt cilvēka dzīves telpu kvalitatīvāku, no estētikas un ilgtermiņa lietojuma pilnvērtīgāku, izzināt savas saknes, nepazaudēt identitāti un konkurencē tiekties uz izcilību.

2.8. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

2021. gada 17. decembrī pārveidota iestādes struktūra, radot pārejas modeli (pašreizējā struktūra) un nākotnes iecerī, kura tiks īstenota tuvākajā laikā.

Pārvaldes organizatoriskā struktūra skaidri nosaka atbildību, pilnvaras un pienākumu sadali.

Risku vadībai izstrādāta procesu kontrole. Lēmumu pieņemšanā izmantots četru acu princips, savukārt konsultatīvo padomju darbā kompetentākie Pārvaldes speciālisti pieņem lēmumus sadarbībā ar ārējiem konsultantiem, mazinot iespējamus riskus un radot platformu objektīvam izvērtējumam.

Pārvaldes struktūrvienību vadītāju pienākums ir katru gadu pārbaudīt, izvērtēt un nepieciešamības gadījumā ierosināt izmaiņas struktūrvienības kompetences jautājumus regulējošos iekšējos normatīvajos aktos, kā arī struktūrvienības kompetencē noteiktu jautājumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas procedūrās.

Pārskata gadā veikts nozīmīgs darbs esošo iekšējo normatīvo aktu aktualizēšanā, izdoti jauni iekšējie normatīvie akti, kā arī Pārvalde iesaistījusi ārējo normatīvo aktu projektu izstrādē. Pārvaldē izstrādāta "Trauksmes cēlēja ziņojuma izskatīšanas kārtība", kurā noteikti gan trauksmes cēlēja ziņojuma iesniegšanas veidi, gan trauksmes cēlēju ziņojumu reģistrācija un izskatīšana. Pārskata gadā Pārvaldē nebija iesniegts neviens iekšējs vai ārējs trauksmes cēlēja ziņojums.

Lai pilnveidotu Pārvaldes struktūrvienību sadarbību, kā arī nodrošinātu uzdevumu savlaicīgu izpildi un kontroli, Pārvaldē noteikta kārtība iekšējo Pārvaldes darba plānošanas sanāksmju norisei. Ne retāk kā reizi mēnesī Pārvaldē tiek organizētas Pārvaldes darba plānošanas sanāksmes, lai pārrunātu jautājumus par iestādes darbību, prioritātēm, iekšējo kārtību, lēmumu pieņemšanas procedūrām u.tml.

Pēc nepieciešamības nedēļā tiek organizētas četras līdz piecas operatīvās sanāksmes konkrētu problēmu tūlītējai izskatīšanai.

3. Personāls

Pārvaldes profesionālo kompetenci nodrošina personāls, kura piesaistes, attīstības un motivācijas principus nosaka Pārvaldes personāla politika.¹⁰ Tās mērķis ir sekmēt Pārvaldes misijas un darbības stratēģijā noteikto prioritāšu un mērķu sasniegšanu, uzdevumu izpildi, kā arī palīdzēt pieņemt izsvērtus un saskaņotus lēmumus, kā plānot, vadīt, atbalstīt un noturēt profesionālus, motivētus, uz rezultātu orientētus un lojālus nodarbinātos.

Personāla politika raksturo Pārvaldes darba kultūru, kas balstīta uz nodarbināto un iestādes kopīgām vērtībām – atbildību, atklātību un attīstību. Personāla politikas centrā ir nodarbinātais, kuru raksturo profesionalitāte, atbildība un lojalitāte.

Pārvalde tiecas augstas kvalifikācijas nodarbināto komandas virzienā. Kultūras nozari virza izcilība, un pēc tās tiecas arī Pārvalde. Izcilība var izpausties arī mazos ikdienas darbos – tai nepieciešama attieksme, talants un neatlaidīgs darbs.

Pārvaldes nodarbinātie novērtē privilēģiju strādāt kultūras mantojuma nozarē, saskarties ar vērtīgāko, ko iepriekšējās paaudzes ir radījušas kā pamatu, uz kura balstās nākotnes attīstība. Tāpat – novērtē Pārvaldes ēku kompleksa "Trīs brāļi" vērtību, vēsturi, vides pievilcību un īpašo auru, apkārtni, kā arī pilsētu vēsturiskos centrus, kur izvietotas Pārvaldes reģionālās nodaļas.

Pārvaldes personāla sastāvu veido kultūras mantojuma nozares profesionālais personāls un atbalsta personāls ar atbilstošu kompetenci un pieredzi.

Kultūras mantojuma aizsardzības darbs nav iedomājams bez sadarbības un plašas speciālistu piesaistes. Pārvalde administrē vairāku konsultatīvu ekspertu padomju (piemēram, Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padome, Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu padome, Restaurācijas kvalifikācijas novērtēšanas ekspertu padome) darbu. Pārvalde veic arī restauratoru atestāciju un piedalās būvinženieru kvalifikācijas izvērtēšanā. Pārvalde komunicē, komplektē un uztur informāciju par minēto jomu.

3.1. Amata vietu skaits un faktiskais vidējo darbinieku, ierēdņu un citu nodarbināto skaits pārskata gadā

2022. gadā Pārvaldē bija **107** amata vietas (t. sk. nepilnas slodzes amata vietas) – 37 ierēdņu amata vietas un 70 darbinieku amata vietas. Kopējais faktiski nodarbināto skaits – **100**.

3.2. Personāla izglītība

No visiem Pārvaldē nodarbinātajiem **91%** ir augstākā izglītība, t. sk.: 48% ir ar maģistra grādu, 5% ir ar doktora zinātnisko grādu, bet 3% ir doktora zinātniskā grāda kandidāti; savukārt **9%** nodarbināto (tehniskais personāls) ir ar vidējo izglītību.

3.3. Eksperta līmeņa speciālistu kompetence dažādās kultūras mantojuma jomās (jautājumos)

- Arheoloģijas mantojuma aizsardzībā – 4;
- arhitektūras mantojuma aizsardzībā – 9;
- mākslas mantojuma aizsardzībā – 8;

---

¹⁰ Apstiprināta 2020. gada 29. decembrī.

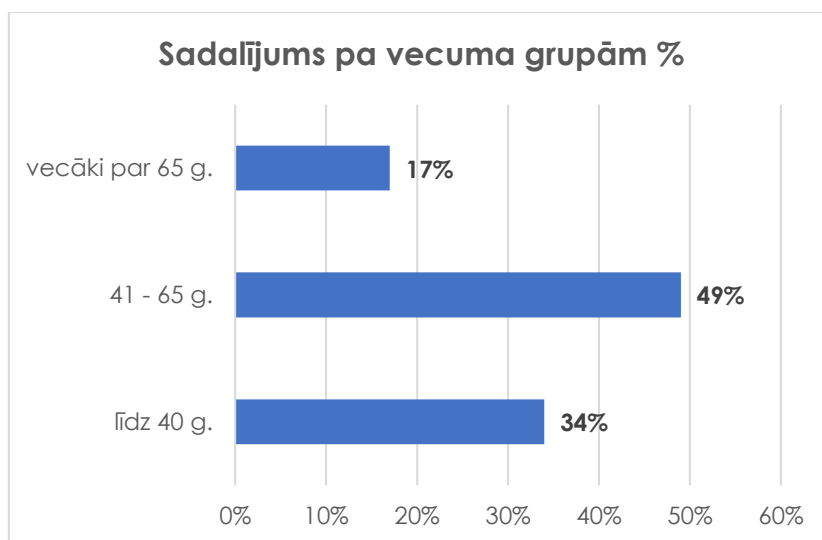
- ☐ kultūrvēsturisku teritoriju plānošanā – 2;
- ☐ kultūrvēsturisku ainavu aizsardzībā – 5;
- ☐ mantojuma nozares stratēģisku normatīvu aktu izstrādē – 1;
- ☐ kultūras mantojuma politikas veidošanā – 4;
- ☐ restaurācijas, būvmākslas teorijā un praksē – 7;
- ☐ mākslas priekšmetu eksperimentē – 2;
- ☐ ar kultūras mantojumu saistītās modernajās tehnoloģijās – 3.

3.4. Personāla mainība

Pārvaldes noteikto prioritāšu izpildes un attīstības nolūkos veiktās darba pārkārtošanas, kā arī zemā atalgojuma dēļ 2022. gadā notika personāla izmaiņas (no darba Pārvaldē atbrīvoti **25** nodarbinātie, savukārt darbā pieņemti **27** nodarbinātie), kopumā iestādes funkciju īstenošanai iegūstot nodarbinātos ar augstāku kompetences un produktivitātes līmeni!

3.5. Skaitis sadalījumā pa vecuma un dzimuma grupām

Sadalījumu pa vecuma grupām parāda diagramma zemāk –

Vidējais Pārvaldē nodarbināto vecums bija **49,7** gadi. Visjaunākais nodarbinātais bija 22 gadus vecs, bet vecākais – 76 gadus vecs.

No 100 Pārvaldē faktiski nodarbinātajiem **72** bija sievietes un **28** – vīrieši.

4. Komunikācija ar sabiedrību

2022. gadā Pārvalde izstrādājusi jaunu komunikācijas stratēģiju, uzsākot pakāpenisku un mērķtiecīgu iestādes oficiālās tīmekļvietnes nkmp.gov.lv satura pilnveidošanu, kā arī turpināja uzturēt sociālo tīklu kontus portālos *Facebook*, *Instagram* un *Twitter*. Tīmekļvietnē un sociālajos portālos tiek nodrošināta informācija par Pārvaldes sniegtajiem pakalpojumiem, kultūras pieminekļu īpašniekiem svarīgām aktualitātēm, kā arī veikts skaidrojošs darbs kultūras mantojuma jomā iestādes kompetences ietvarā. Sniegtas intervijas dažādos Latvijas un arī starptautiskos medijos, kā arī atbildēts uz iedzīvotāju paustajām bažām sociālo tīklu platformās, kā īpaši aktuālu tēmu izceļot okupācijas

pieminekļu likvidācijas procesu. Sagatavotas preses relīzes par svarīgākajām aktualitātēm.

Pastāvīga komunikācija notikusi arī ar pašvaldībām par kultūras mantojuma aktivitātēm, izmaiņām normatīvajos aktos, sniegtas rekomendācijas, konsultācijas.

5. Nākamajā gadā plānotie pasākumi

5.1. Iepriekšējā gadā uzsāktie pasākumi, kuri tiks turpināti:

- komplektēt un precizēt valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu reģistru;
- uzturēt un pilnveidot IS "Mantojums", nodrošinot moderno tehnoloģiju lomas palielināšanos, virzību uz digitālu nākotni;
- pārkārtot valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu izmaiņu kontroles sistēmu, iesaistot un konsultējot pašvaldības;
- pilnveidot atbalsta sistēmu kultūras pieminekļu īpašniekiem;
- nodrošināt nozīmīgu kultūras pieminekļu saglabāšanas un atjaunošanas darbu (Rīgas pils kastelas daļas atjaunošana, Rīgas Jaunā teātra atjaunošana un pārbūve, Vāgnera nama atjaunošanas darba uzsākšana, Svētā Pētera baznīcas atjaunošanas darbu izpēte un projektēšana);
- veikt Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanas darbu pārkārtošanu, īpašumtiesību sakārtošanu;
- atbalstīt Ukrainas kultūras vērtību saglabāšanu;
- turpināt apkarot mākslas un antikvāro priekšmetu nelikumīgas aprites un ar to saistītu nelikumīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizāciju.

5.2. Nākamā gada galvenie uzdevumi un pasākumi:

- pieņemt kultūras pieminekļu aizsardzības nozares attīstības stratēģiju jaunajam plānošanas periodam;
- pieņemt Pārvaldes darbības stratēģiju jaunajam plānošanas periodam;
- piedalīties likumprojektu Lielstraupes pils īpašumtiesību sakārtošanai, Lestenes baznīcas un brāļu kapu kompleksa saglabāšanai un Stūra mājas saglabāšanai izstrādē;
- izstrādāt koncepciju Daugavgrīvas cietokšņa izmantošanai un saglabāšanai;
- Izveidot īpaši aizsargājamo kultūras pieminekļu drošības sistēmu;
- organizēt starptautisku konferenci Latvijas prezidentūras Eiropas Padomē ietvaros par tēmu "Mūsdienu arhitektūras vieta kultūras mantojuma saglabāšanā";
- īstenot Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumu kopumu, kas veltīts kultūras mantojuma nozares simtgadei;
- organizēt diskusiju par tēmu "Kultūrvēsturiskās vides pieejamība".

5.3. Uzsāktie sadarbības projekti, kuri tiks turpināti:

- starptautiska projekta īstenošana *Erasmus+* programmas ietvaros starptautiskās *CHARTER* alianse sastāvā;
- *DEHIO* Latvijas arhitektūras un mākslas pieminekļu rokasgrāmatas ("Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Lettland") sagatavošana un izdošana latviešu un vācu valodās;
- Latvijas un Norvēģijas sadarbības projekta "3D skenēšana un jaunās tehnoloģijas kultūras mantojuma pārvaldībā" īstenošana.

5.4. Nākamā gada plānotie sadarbības projekti:

- Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna ietvaros plānota IS "Mantojums" attīstības 3. kārtas īstenošana ar mērķi pilnveidot sistēmas tiešsaistes pakalpojumus, t. sk. integrāciju ar Būvniecības informācijas sistēmu, kultūras vērtību digitālo monitoringu un kultūras pieminekļu dokumentēšanu ar jaunām tehnoloģijām. Projekta vadību nodrošinās Kultūras informācijas sistēmu centrs, savukārt Pārvalde iesaistīsies kā partneris. Projekta īstenošanas termiņš ir 2025. gads.

5.5. Iestādes finanšu saistības (piemēram, kredītsaistības)

Pārskata gadā Pārvaldei nebija finanšu saistību.*

* Publicētā informācija var tikt papildināta.